

ด่วนที่สุด

ที่ พณ ๐๖๐๔/ ๒๒๓๖

กวด. 177	สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ✓
วันที่ 18 พค 60	รหัสเรื่อง : ส24015 ภาค
เวลา 12.20 น.	ใบที่ : 56693/60 ร. 1 กล่ม
	วันที่ : 18 พ.ค. 60 เวลา : 13:36

กระทรวงพาณิชย์

๕๖๓ ถ. นนทบุรี ต.บางกระสอ

อ. เมืองนนทบุรี จ. นนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒๗/ พฤษภาคม ๒๕๖๐

เรื่อง ทำที่ไทยและการลงนามในการประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้า (Joint Trade Committee: JTC) ระหว่างไทย-บังกลาเทศ ครั้งที่ ๔

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรอนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. ร่างบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการซื้อขายข้าวระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลบังกลาเทศ (พร้อมคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ)

๓. ตารางความเห็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนที่สุด ที่ กต ๑๔๐๓/๘๖๕ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐

ด้วยกระทรวงพาณิชย์ขอเสนอเรื่อง ทำที่ไทยและการลงนามในการประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้า (Joint Trade Committee: JTC) ไทย-บังกลาเทศ ครั้งที่ ๔ มาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) ทั้งนี้ รอนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงพาณิชย์ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ การประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้า (Joint Trade Committee: JTC) ไทย-บังกลาเทศ เป็นกลไกหรือสำคัญสำหรับการกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการค้าระหว่างไทยและบังกลาเทศ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์บังกลาเทศเป็นประธานร่วม

๑.๒ ที่ผ่านมา มีการจัดประชุม JTC ไทย-บังกลาเทศ ไปแล้ว ๓ ครั้ง โดยไทยเป็นเจ้าภาพการประชุม JTC ครั้งที่ ๓ เมื่อปี ๒๕๕๖ ณ กรุงเทพฯ ล่าสุด บังกลาเทศมีกำหนดเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม JTC ไทย-บังกลาเทศ ครั้งที่ ๔ ระหว่างวันที่ ๘ - ๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ไทย (นางอภิรดี ตันตราภรณ์) และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์บังกลาเทศ (นายโทเฟล อาเหม็ด) เป็นประธานร่วม

๑.๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้พบหารือกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอาหารบังกลาเทศ เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ณ กรุงเทพฯ และเห็นพ้องกันว่าควรใช้โอกาสในการประชุม JTC ไทย-บังกลาเทศ ครั้งที่ ๔ ลงนาม MoU ว่าด้วยการซื้อขายข้าว เพื่อสนับสนุนความมั่นคงทางอาหาร (food security) ของบังกลาเทศ

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๒.๑ การประชุม JTC ไทย-บังกลาเทศ ครั้งที่ ๔ เป็นเวทีการประชุมหารือระดับรัฐมนตรีการค้า เกี่ยวข้องกับการกำหนดทิศทางการค้าและการลงทุนระหว่างไทย-บังกลาเทศ และแนวทางจัดทำความร่วมมือทางเศรษฐกิจที่ทั้งสองฝ่ายมีศักยภาพร่วมกันหรือเอื้อประโยชน์ต่อกัน ได้แก่ การอำนวยความสะดวกทางการค้า บริการ การลงทุน และความร่วมมือทางเศรษฐกิจด้านต่างๆ อาทิ เกษตร อุตสาหกรรม บริการสุขภาพ และสาธารณสุข และการกระชับความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน เป็นต้น จึงเข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) ว่าด้วยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

๒.๒ สำหรับบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการซื้อขายข้าวระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลบังกลาเทศ เป็นการจัดทำขึ้นมาทดแทนฉบับเดิมซึ่งได้หมดอายุลงเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เป็นความตกลงระหว่าง รัฐบาลไทยกับรัฐบาลบังกลาเทศเกี่ยวกับการซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) จึงเป็นสนธิสัญญาตามกฎหมาย ระหว่างประเทศและเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี แต่ไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสองของรัฐธรรมนูญ ที่ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

บังกลาเทศจะเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม JTC ไทย-บังกลาเทศ ครั้งที่ ๔ ในระหว่างวันที่ ๘ - ๙ มิถุนายน ๒๕๖๐ ณ กรุงธากา สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ และได้กำหนดให้มีการร่วมลงนามระหว่าง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ไทย (นางอภิรตี ดันตรารภรณ์) กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอาหารบังกลาเทศ (H.E. Advocate MD. Qamrul Islam) ในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการซื้อขายข้าวระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาล บังกลาเทศ ในช่วงการประชุม JTC ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อ ๑) ทำที่ไทยสำหรับการประชุม JTC เพื่อให้กระทรวงพาณิชย์สามารถใช้ทำที่ดังกล่าวในการประชุมและให้ การรับรองเอกสารผลการประชุมดังกล่าวได้ และ ๒) การลงนามของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ใน บันทึกความเข้าใจว่าด้วยการซื้อขายข้าวระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลบังกลาเทศ

๔. สารระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

๔.๑ การประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้าไทย-บังกลาเทศ ครั้งที่ ๔ กระทรวงพาณิชย์ได้ จัดการประชุมหารือส่วนราชการและเอกชนไทยที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ เพื่อพิจารณาทำที่ ไทยสำหรับการประชุม JTC ไทย-บังกลาเทศ ครั้งที่ ๔ โดยมีสาระสำคัญสรุปดังนี้

๔.๑.๑. การเป็นหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจ หรือแนวทางการเป็นหุ้นส่วนระหว่างไทย และบังกลาเทศ โดยส่งเสริมให้บังกลาเทศเป็นประตูเชื่อมต่อไปยังเอเชียใต้และประเทศในกลุ่ม OIC รวมทั้ง ส่งเสริม ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน ให้เกิดผลที่เป็นรูปธรรม

๔.๑.๒ การตั้งเป้าหมายทางการค้าและการขยายการลงทุน กำหนดเป้าหมายการค้าระหว่างไทย และบังกลาเทศให้ขยายตัวเป็นสองเท่าหรือประมาณ ๑.๘ พันล้านเหรียญสหรัฐ ภายใน ๕ ปี (ปี ๒๕๖๕) ผลักดัน การหารือเพื่อขยายการลงทุนภายใต้คณะทำงานร่วมว่าด้วยการลงทุน นอกจากนั้น ควรหารือแนวทางการส่งเสริม การค้าและการลงทุน รวมถึงการจัดอุปสรรคทางการค้าของสองประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักธุรกิจ และนักลงทุนสองฝ่ายมากขึ้น

๔.๑.๓ ความเป็นไปได้ในการจัดทำความตกลงการค้าเสรี (FTA) ไทย-บังกลาเทศ เห็นควรให้มีการ จัดทำความตกลงการค้าเสรี (FTA) ระหว่างกัน โดยจะต้องมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดทำความตกลง การค้าเสรีและดำเนินการขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ตามลำดับ

๔.๑.๔ การให้สิทธิพิเศษในการยกเลิกภาษีนำเข้าและโควตา ภายใต้ Duty Free Quota Free : DFQF ผลักดันให้บังกลาเทศนำสินค้าที่ต้องการภายใต้ DFQF ยกขึ้นหารือในการเจรจาความตกลงการค้าเสรี (FTA) ระหว่างไทยและบังกลาเทศ หากจะมีขึ้นในอนาคต

๔.๑.๕ ความร่วมมือระหว่างภาคเอกชน หรือแนวทางการส่งเสริมความร่วมมือภาคเอกชน โดยสนับสนุนบทบาทและการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนบังกลาเทศมากยิ่งขึ้น

๔.๑.๖ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ไทยยินดีให้ความร่วมมือแก่บังกลาเทศในด้านต่างๆ ได้แก่ ๑) เกษตร (การทำสวนยางพาราและการผลิตยาง) ๒) อุตสาหกรรม (ด้านมาตรฐาน) ๓) การศึกษา (ทุนการศึกษา และทุนฝึกอบรม) และ ๔) ด้านการแพทย์และสาธารณสุข รวมทั้งความร่วมมืออื่นๆ ที่สองฝ่ายตกลง

๔.๒ MoU ว่าด้วยการซื้อขายข้าวระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลบังกลาเทศ มีสาระสำคัญ ดังนี้

๔.๒.๑ ร่าง MoU ฉบับดังกล่าวเป็นความตกลงระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลบังกลาเทศ เกี่ยวกับการซื้อขายข้าวแบบรัฐต่อรัฐ (G to G) โดยมีสาระสำคัญ คือ รัฐบาลบังกลาเทศตกลงที่จะซื้อข้าวทุกชนิด ปริมาณไม่เกิน ๑ ล้านตันต่อปี ในช่วงระยะเวลาตั้งแต่วันที่ลงนามและสิ้นสุดในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ โดยมี เงื่อนไขขึ้นอยู่กับสถานการณ์การผลิตและราคาตลาดโลกในช่วงที่มีการซื้อขายจริงในขณะนั้น ทั้งนี้ การจัดทำ MoU ฉบับนี้เป็นเพียงกรอบความตกลงในการจะซื้อขายเท่านั้น โดยการตกลงซื้อขายที่จะเกิดขึ้นจริงผ่านแบบ รัฐต่อรัฐ ฝ่ายไทยมอบหมายกระทรวงพาณิชย์โดยกรมการค้าต่างประเทศเป็นผู้ดำเนินการ และฝ่ายบังกลาเทศ มอบหมายกระทรวงอาหารโดยกรมอาหารเป็นผู้ดำเนินการ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๔.๒.๒ ร่าง MoU ที่จะจัดทำนี้ มีเนื้อหาสอดคล้องกับบันทึกความเข้าใจด้วยการซื้อขายข้าว ระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลบังกลาเทศฉบับเดิมซึ่งได้หมดอายุลงเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ และฉบับต่อ อายุซึ่งหมดอายุลงเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ โดยรัฐบาลไทยและรัฐบาลบังกลาเทศได้ตกลงที่จะซื้อขาย ข้าวนี้ระหว่างกันไม่เกินปีละ ๑ ล้านตัน ในช่วงระยะเวลา ๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๕ – ๒๕๕๖) และ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๖ – ๒๕๕๙) ตามลำดับ โดยมีเงื่อนไขขึ้นอยู่กับอุปสงค์ของตลาด สถานการณ์การผลิตและปริมาณข้าวของแต่ละ ประเทศและราคาตลาดระหว่างประเทศที่มีการซื้อขายจริงในขณะนั้น

๕. ผลกระทบ

บังกลาเทศเป็นคู่ค้าอันดับ ๓ ของไทยในภูมิภาคเอเชียใต้ รองจากอินเดียและปากีสถาน โดยในปี ๒๕๕๙ มีมูลค่าการค้ารวมประมาณ ๑,๐๐๐ ล้านเหรียญสหรัฐ แบ่งเป็นการส่งออกจากไทย ๙๔๐ ล้านเหรียญสหรัฐ และนำเข้าจากบังกลาเทศ ๕๖ ล้านเหรียญสหรัฐ บังกลาเทศเป็นตลาดขนาดใหญ่โดยมีประชากร กว่า ๑๖๐ ล้านคน มีต้นทุนแรงงานต่ำ และมีการเติบโตของกลุ่มชนชั้นรายได้ปานกลางคิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ ๑๐ นอกจากนั้น ในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา บังกลาเทศมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยกว่าร้อยละ ๖ และมี ศักยภาพในการเป็น Gateway สู่ประเทศสมาชิกองค์การความร่วมมืออิสลาม (Organisation of Islamic Cooperation หรือ OIC)^๑ ดังนั้น การประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้า ไทย-บังกลาเทศ ครั้งที่ ๔ จะช่วยพัฒนา ความสัมพันธ์และขยายโอกาสในการเพิ่มมูลค่าการค้าและการลงทุนระหว่างไทยกับบังกลาเทศอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมกันนี้ การลงนาม MoU ว่าด้วยการซื้อขายข้าวระหว่างไทย-บังกลาเทศจะช่วยเปิดโอกาสทางการตลาดใน ระดับนโยบายและส่งเสริมการค้าข้าวของไทย

๖. ความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖.๑ ท่าทีไทยสำหรับการประชุม JTC ไทย-บังกลาเทศ ครั้งที่ ๔ เมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ กระทรวงพาณิชย์ โดยกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศได้หารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวง การต่างประเทศ กระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน กระทรวงสาธารณสุข สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย โดยที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบต่อข้อเสนอท่าทีไทยของกระทรวงพาณิชย์ตามข้อ ๔.๑ รายละเอียดปรากฏตาม สิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๖.๒ MoU ว่าด้วยการซื้อขายข้าวระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลบังกลาเทศ กระทรวง พาณิชย์ได้หารือกับกระทรวงการต่างประเทศแล้ว และกระทรวงการต่างประเทศมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กต ๑๔๐๓/๘๖๕ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐ แจ้งว่า ไม่มีข้อขัดข้องในด้านสารัตถะและถ้อยคำโดยรวมของ ร่าง MoU หากส่วนราชการเจ้าของเรื่องและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องพิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสม สอดคล้องกับ นโยบายและผลประโยชน์ของประเทศไทย สามารถปฏิบัติได้ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ และ ข้อบังคับที่มีอยู่ในปัจจุบัน รวมทั้งได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการนี้ไว้แล้ว รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

^๑ OIC หรือ องค์การความร่วมมืออิสลาม ประกอบด้วยสมาชิก ๕๗ รัฐ อาทิ อิหร่าน บาห์เรน กาตาร์ อิหร่าน อิรัก จอร์แดน คูเวต เลบานอน ลิเบีย โมร็อกโก โอมาน ซาอุดีอาระเบีย ซีเรีย ตูนิเซีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เยเมน อินโดนีเซีย บรูไน มาเลเซีย บังกลาเทศ มัลดีฟส์ ปากีสถาน ตุรกี เป็นต้น

๗. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงพาณิชย์ขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังต่อไปนี้

๗.๑ ให้ความเห็นชอบท่าทีไทยสำหรับการประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้าไทย-บังกลาเทศ ครั้งที่ ๔ ตามข้อ ๔.๑

๗.๒ หากในการประชุมดังกล่าว มีผลให้มีการตกลงเรื่องความร่วมมือด้านเศรษฐกิจการค้าในประเด็นอื่นๆ นอกเหนือจากข้อ ๔.๑ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการค้าสองฝ่ายระหว่างไทยกับบังกลาเทศ โดยไม่มีการจัดทำเป็นความตกลงหรือหนังสือสัญญาขึ้นมาขอให้กระทรวงพาณิชย์และผู้แทนไทยที่เข้าร่วมการประชุมดังกล่าวสามารถดำเนินการได้โดยไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้ง

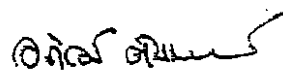
๗.๓ อนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นางอภิรดี ตันตราภรณ์) หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย รับรองผลการประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้าไทย-บังกลาเทศ ครั้งที่ ๔ รวมถึงเอกสารอื่นๆ ที่เป็นผลจากการหารือขยายความร่วมมือเฉพาะด้าน (หากมี)

๗.๔ อนุมัติการลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MoU) ว่าด้วยการซื้อขายข้าวระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลบังกลาเทศ โดยมอบอำนาจให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ หรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มอบหมายให้เป็นผู้ลงนามฝ่ายไทย ทั้งนี้ หากมีการแก้ไขถ้อยคำที่มีได้ทำให้สาระสำคัญในร่าง MoU เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ให้อยู่ในดุลยพินิจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์หรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มอบหมายที่จะดำเนินการได้

๗.๕ มอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศจัดทำหนังสือมอบอำนาจเต็ม (Full Powers) ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ หรือผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มอบหมายให้เป็นผู้ลงนามใน MoU ฉบับดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางอภิรดี ตันตราภรณ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

โทร. ๐ ๒๕๐๗ ๗๓๙๔

โทรสาร ๐ ๒๕๔๗ ๕๖๕๔

E-mail satirajit.mp@gmail.com